

Ρωσοβυζαντινός πόλεμος - Νέο ρωσικό μοναστήρι (Αντώνιος - Αιμίλιος Ταχιάος, Σλαβολόγος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Την άνοιξη του 1043, με αφορμή την δολοφονία διακεκριμένης προσωπικότητας στην Κωνσταντινούπολη, οι σχέσεις Ρωσίας και Βυζαντίου διακόπηκαν. Οι Ρώσοι επιτέθηκαν από την θάλασσα και έτσι άρχισε πόλεμος μεταξύ των δύο κρατών. Ο ρωσικός στόλος εμφανίστηκε στον Βόσπορο με σκοπό να επιτεθεί κατά της Κωνσταντινουπόλεως, αλλά νικήθηκε από τους Βυζαντινούς.

Οι σχέσεις Ρωσίας και Βυζαντίου αποκαταστάθηκαν και πάλι, με υπογραφή ειρήνης γύροι στο έτος 1047, και έγιναν στενές, ιδίως με την σύναψη γάμου μεταξύ του Βσέβολοντ, γιου του ηγεμόνα Γιαροσλάβ, και της κόρης του Βυζαντινού αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Μονομάχου. Ο ρωσοβυζαντινός πόλεμος είχε αναπόφευκτες συνέπειες στην ζωή της ρωσικής μονής του Άθω.

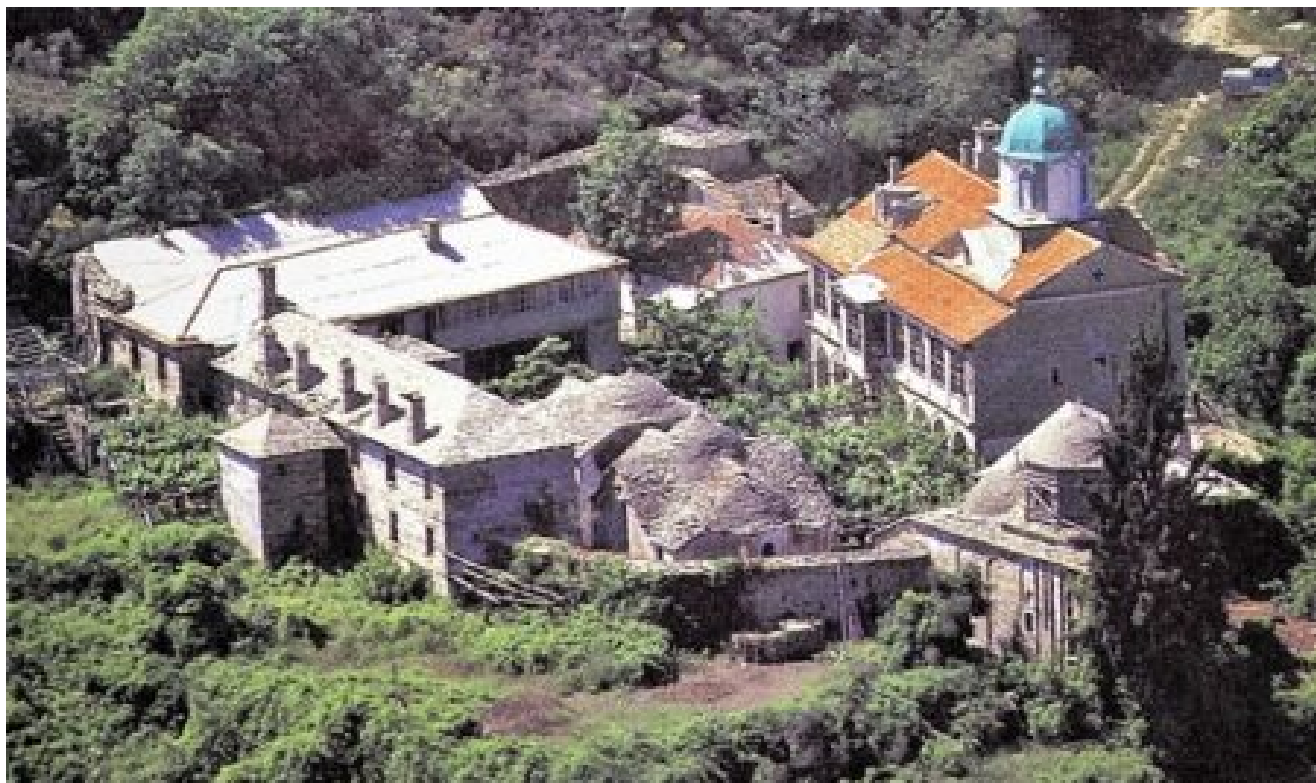

Σκηνή από τον Ρωσοβυζαντινό πόλεμο από εικονογράφιση χειρογράφου.

Η εμφάνιση ρωσικού στόλου στα βυζαντινά ύδατα επέτρεπε ίσως στους Αγιορείτες να σκεφθούν ότι οι Ρώσοι επιδρομείς θα μπορούσαν να δημιουργήσουν προπύργιο στην ρωσική μονή του Αγίου Όρους, η οποία, όπως άλλωστε όλες οι μονές της εποχής, ήταν κτισμένη σε σχήμα φρουρίου, είχε δε και πύργους.

Αγιορειτική πράξη του έτους 1048, δηλαδή έναν χρόνο μετά την λήξη του πολέμου, υποχρέωνε τον ηγούμενο Γρηγόριο της Μονής Δομετίου να αποζημιώσει την Μονή Ξυλουργού για τις καταστροφές που είχαν προκληθεί από μοναχούς του στο επίνειό της και στις λέμβους της.

Πρέπει να υποθέσουμε ότι οι καταστροφές αυτές έγιναν για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω, δηλαδή κατά την διάρκεια του ρωσοβυζαντινού πολέμου. Την υποχρέωση της αποζημίωσης αναλάμβανε ο ηγούμενος Γρηγόριος ως συνέπεια αυτοκρατορικού πιττακίου, το οποίο στάλθηκε στον Πρωτεπιστάτη του Αγίου Όρους, και το οποίο είχε προκληθεί από μοναχούς της ρωσικής μονής.

Μονή Ευλουργού.

Το γεγονός ότι οι Ρώσοι μοναχοί τόλμησαν να αποταθούν απευθείας στον Βυζαντινό αυτοκράτορα, ο οποίος μόλις πριν τρία χρόνια, τον Σεπτέμβριο του 1045, είχε απαγορέψει στους μοναχούς του Αγίου Όρους να αποτείνονται σ' αυτόν για υποθέσεις που μπορούσαν να επιλυθούν από τις αγιορειτικές αρχές, δείχνει ότι οι ρωσοβυζαντινές σχέσεις ήταν τέτοιες, ώστε οι Ρώσοι μοναχοί να έχουν αποκτήσει παρρησία ενώπιον του αυτοκράτορα τον Βυζαντίου.

Ο ρωσικός μοναχισμός είχε ήδη κάποια παράδοση στο Άγιον Όρος όταν έφθασε εκεί ο μοναχός Αντώνιος, τον οποίο αναφέραμε προηγουμένως. Όταν αυτός ήρθε στον Άθω βρήκε ήδη οργανωμένη την ρωσική μονή, στην οποία να εγκαταβίωσε, αφού προηγουμένως είχε επισκεφθεί και άλλα μοναστικά καθιδρύματα, στα οποία ζούσαν Σλάβοι.

Ο Αντώνιος υπήρξε ο πιο διακεκριμένος για την οσιότητά του Ρώσος μοναχός της περιόδου αυτής. Η συμβολή του στην άνθηση του μοναχισμού στην Ρωσία υπήρξε ύψιστης σημασίας, αυτός δε ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο ο χρονικογράφος θεώρησε σκόπιμο να εξιστορήσει τα σχετικά με την επίσκεψή του στο Άγιον Όρος. Από ένα έγγραφο του έτους 1142, το οποίο περιλαμβάνει απογραφή της περιουσίας της ρωσικής μονής, παρέχεται η πληροφορία ότι αυτή είχε στην κατοχή της αντικείμενα και είδη, των οποίων ο όγκος και ο αριθμός εξηγούνται μόνο με την υπόθεση ότι στην μονή υπήρχε αρκετά μεγάλη μοναστική αδελφότητα.

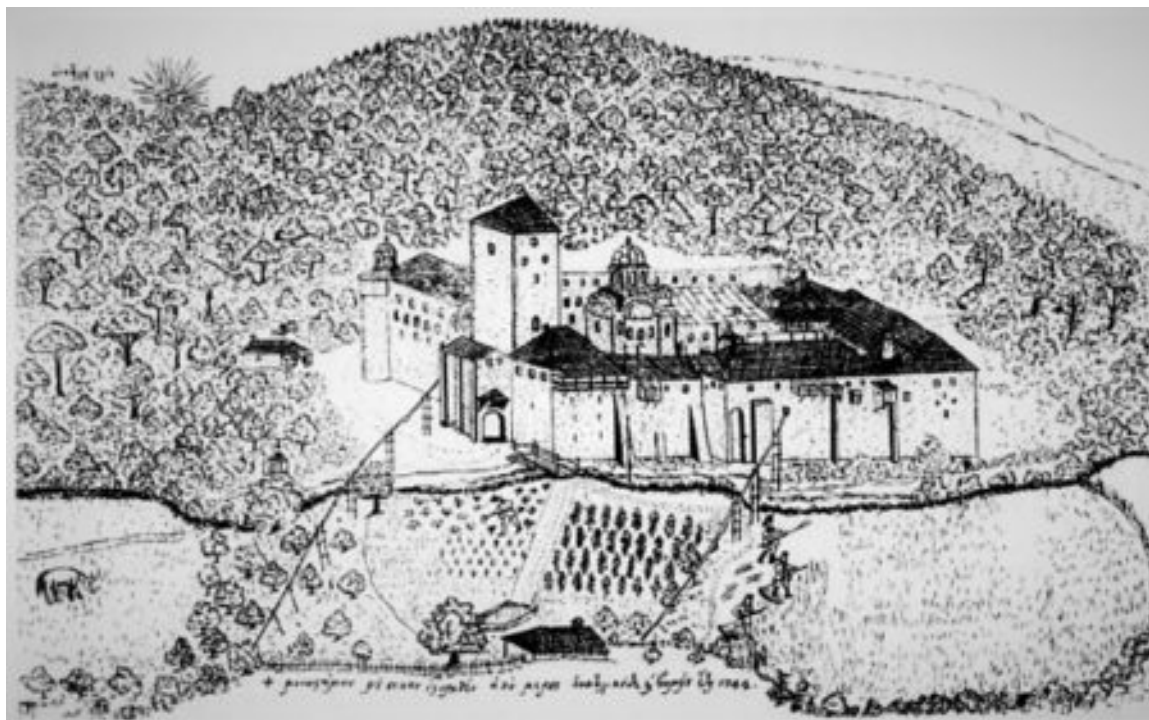

Παλαιομονάστηρο, Μονή Θεσσαλονικέως.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η καταγραφή των ρωσικών βιβλίων που υπήρχαν εκεί, τα οποία ήταν: Ευαγγέλια, Ειρμολόγια, Συναξάρια, Παροιμίες, Μηναία, Παρακλητική, Οκτώηχοι, Πατερικό, Ψαλτήρια, έργα οσίου Εφραίμ του Σύρου, ο Βίος του αγίου Παγκρατίου, Ωρολόγια και Νομοκάνων, συνολικώς 52 βιβλία.

Η ύπαρξη στην μονή τόσων σλαβικών χειρογράφων αποτελεί μαρτυρία και για τον όχι μικρό αριθμό μοναχών, αλλά συγχρόνως και ότι σ' αυτήν εκπονούνταν αντίγραφα χειρογράφων και μεταφράσεις ελληνικών έργων. Έτσι λοιπόν, το έγγραφο του έτους 1142 αποτελεί μία έμμεση μαρτυρία για το ότι την εποχή εκείνη η ρωσική μονή αποτελούσε αξιόλογο πνευματικό κέντρο, από το οποίο προφανώς εφοδιαζόταν η Ρωσία ένα πλήθος χειρογράφων εκκλησιαστικού περιεχομένου.

Η καθημερινή αύξηση του αριθμού των μοναχών που έφθαναν από την Ρωσία δημιουργούσε θέμα χώρου μέσα στην Μονή Ξυλουργού.

Παλαιομονάστηρο, σχέδιο Βασιλείου Μπάρσκυ 1744.

Σύντομα ο ηγούμενός της Παγκράτιος βρέθηκε στην ανάγκη να αναζητήσει άλλον τόπο στη Άγιον Όρος, όπου θα μπορούσε να μεταφερθεί με τους πολυπληθείς μοναχούς του. Έτσι, στις 15 Αυγούστου 1169 παρουσιάστηκε αυτός στην Σύναξη του Αγίου Όρους και ζήτησε μία από τις εγκαταλειμμένες και ερειπωμένες μονές για να μετοικήσει εκεί με την γύρω του αδελφότητα.

Η αγιορειτική Σύναξη εξέτασε το ζήτημα και τελικώς παραχώρησε στον ηγούμενο της ρωσικής μονής την άλλοτε ανθηρή Μονή του Θεσσαλονικέως, η οποία βρισκόταν ήδη σε κατάσταση ερείπωσης. Μέσα στην νέα μονή η ρωσική αδελφότητα συνέχισε την ζωή της όπως και νωρίτερα.

[Για να διαβάσετε όλο το άρθρο πατήστε εδώ](#)